

Remissvar på klimat- och näringslivsdepartementets promemoria
Införande av en kapacitetsmekanism för elmarknaden i form av en
strategisk reserv (KN2025/00292).

Svensk Solenergi tackar för möjligheten att lämna synpunkter på promemorian.

Sammanfattning

- Resurser i form av elproduktion, energilager och efterfrågeflexibilitet, med fleråriga kontrakt bör få delta på elmarknaden under sommarhalvåret. Det skulle öka kostnadseffektiviteten och ge ett bättre resursutnyttjande.
- Bestäm ett datum när fossila kraftslag ska uteslutas även från ettåriga avtal
- Genom att ställa ett krav på energimängd i stället för uthållighet kan stora kostnadsbesparingar för systemet uppnås

Inledning

Svensk Solenergi tillstyrker förslaget att inte införa en marknadsomfattande kapacitetsmekanism eftersom det riskerar att bli dyrt, ta lång tid att införa och ge en osäkerhet till marknaden under tiden det utreds. Vi tillstyrker också förslaget att Svenska kraftnät (Svk) istället upphandlar den strategiska reserven genom en blandning av ett- och fleråriga kontrakt utifrån behov. Det är viktigt för kostnadseffektiviteten eftersom det är svårt att förutspå hur snabbt elkonsumtionen kommer öka.

Svenska kraftnät bör dock, i så stor utsträckning som möjligt, undvika långa kontrakt som binder upp resurser eftersom det riskerar att bli dyrt och ineffektivt. I stället bör myndigheten få i uppdrag att öka upphandlingen av balanstjänster och hålla den strategiska reserven så liten som möjligt. Utvecklingen på balansmarknaden, inte minst den förväntade kraftiga ökningen av utbudet av mFRR, kommer leda till att det mest kostnadseffektiva på sikt blir att helt ersätta kraftreserven med balanstjänster.

Bättre resursutnyttjande

Med förslaget i promemorian kommer de resurser som ingår fleråriga avtal med Svk att stå oanvända under sommarhalvåret, trots att de kan ge nytta till elsystemet. Anledningen är att EU:s elmarknadsförordning inte tillåter att upphandlade resurser

deltar på den ordinarie elmarknaden under avtalens löptid. De ettåriga avtalen sträcker sig dock endast över vintersäsongen och de resurser som deltagit där kan fritt användas på elmarknaden under sommarhalvåret.

Upphandlingen för längre tidsperioder bör i stället utformas som kortvariga avtal, över vintersäsongen, med garantier för att de ska gälla för flera år. Då kan även de resurser som deltar i de långa upphandlingarna bidra med nyttor till elsystemet under sommarhalvåret. Eftersom de resurser som får ettåriga avtal redan kan delta på sommaren bör denna lösning inte förväntas ge stora marknadsvidande effekter.

Minskade klimatutsläpp

De fossila utsläppen från kraftreserven kan inte fortsätta hur länge som helst. Regeringen måste redan nu sätta ett stoppdatum, exempelvis 2028, för när även de ettåriga kontrakten ska utesluta fossila resurser. Detta ger en tydlig signal till marknaden att befintliga fossila kraftverk, som fortsatt vill vara med, måste planera för byte av bränsle.

Kostnadseffektivt nyttjande av energilager

Vi är positiva till att förslaget möjliggör deltagande av relativt små resurser, ner till 1 MW, men reglerna behöver anpassas ytterligare för att förenkla för kostnadseffektiva energilager.

Promemorians förslag innebär att en resurs ska kunna leverera den angivna effekten i minst 12 timmar. Det innebär att ett energilager som lagt ett anbud på 5 MW måste kunna leverera 60 MWh. I promemorian anges att anledningen till att uthållighetstiden ska vara 12 timmar är att resursen ska leverera full effekt under en morgontopp och en kvällstopp med 12 timmar däremellan. Samtidigt visar Svk:s simuleringar att topparna uppstår med 10–15 timmars mellanrum. För att möjliggöra mer kostnadseffektiva anbud är ett alternativ till 12 timmars uthållighet ett krav på energimängd för resurser som snabbt kan öka effekten. Dessa skulle då kunna tillåtas minska effekten mellan topparna och Svk skulle genom mer aktiv styrning kunna öka sannolikheten att klara en topp som inträffar även efter de första 12 timmarna. Kravet skulle exempelvis kunna vara en energimängd motsvarande 10 fullasttimmar. Energilagret med 60 MWh skulle då i stället kunna buda in 6 MW och reducera dess kostnad för systemet med 17 %.

Anna Werner, vd Svensk Solenergi